

Inovativne okoljske rešitve in partnerstva so ključni za ohranjanje narave

»V letu 2017 je vsak prebivalec Slovenije pridelal 481 kg komunalnih odpadkov,« je povedala Tanja Bolte z Ministrstva za okolje in prostor RS (MOP) in dodala, da je njihov dolgoročni cilj čim manj odloženih odpadkov in več recikliranja. K temu lahko pomembno pripomorejo tudi do okolja odgovorna podjetja z dobrimi okoljskimi praksami.

Nina Šprohar

Na MOP so se v zadnjih tednih soočali z možnostjo ekološke krize zaradi velikih količin nakopičenih, neprevzetih odpadkov, zato so morali hitro odreagirati. »Pripravili smo interventni zakon, z uredbo pa smo zadevo rešili hitro in učinkovito. Verjamem, da bomo kmalu skupaj spremljali, kako se ti nabrani kupi smeti manjšajo,« je bila optimistična Tanja Bolte. Pripravljajo tudi zakonske ureditve EPR (razširjena proizvajalčeva odgovornost) - okoljski pristop, pri katerem se proizvajalčeva odgovornost za izdelek razširi preko potrošniške faze v življenjskem ciklu izdelka. Sogovornica je razložila, da je sežiganje odpadkov jabolko spora z mnogimi nevladnimi okoljevarstvenimi organizacijami, se pa z nakopičenimi odpadki po zaprtju kitajskega trga sooča skoraj cela Evropa, zato bodo ukrepi nujni. Opomnila je tudi, da so bila do leta 2013 na voljo kohezijska sredstva za sežigalne naprave, a jih Slovenija ni izkoristila. Kako torej rešiti problem, da se izognemo še eni morebitni ekološki katastrofi? »Izboljšati moramo kakovost ločevanja in ozaveščati ljudi. Želimo si, da bi bila do leta 2030 vsa plastika reciklirana. Problem predstavlja tudi mikroplastika, ki se kopiči v okolju,« je še dodala.

Sežiganje ali predelava v goriva?

Peter Novak, direktor podjetja Energotech, je predlagal, da se namesto sežigalnice uporabi tehnologijo za predelavo odpadkov v goriva. Imamo namreč moderno tehnologijo za predelavo odpadkov v metanol, ki omogoča njegovo proizvodnjo po konkurenčni ceni. »Moramo začeti gospodariti v svojem okolju,« je poudaril. Izzive ravnanja z električnimi in elektronskimi odpadki je predstavil Emil Šehič, direktor podjetja ZEOS, ki je povedal, da moramo delovati po principu EPR. »V e-opremi je velika vsebnost nevarnih komponent ter sekundarnih surovin. Količina takšne opreme se z leti veča,« je opozoril in dodal, da se

precejšen del e-odpadkov obdeluje v tujini. »Treba je zbirati, reciklirati, ozaveščati in dati poudarek na krožno gospodarstvo,« je zaključil.

Richard Dornauer, projektni vodja v Saubermacherju, je na praktičnem primeru pokazal, da se toplotna obdelava in recikliranje materialov lahko dopolnjujeta in poudaril, da je najpomembneje, da se odpadki ne izvažajo, temveč obdelajo tam, kjer so nastali. Odpadki so namreč surov material in potencialni vir energije, pravi. »RDF material (goriva, pridobljena iz odpadkov) bi morali uporabiti lokalno. Sodelovanje med industrijo in WM (Waste Management) je koristno za obe strani. Zakaj bi uporabljali primarna goriva, če lahko izrabimo sekundarna? Termična izraba odpadkov ima manjše izpuste toplogrednih plinov in pripomore h krožnemu gospodarstvu,« je k razmisleku pozval udeležence.

Toplotna črpalka, ki lahko uporablja kar dva vira energije

Okoljske nagrade 2018 so podelili za več kategorij. Za okolju prijazen izdelek, storitev ali postopek sta bila zmagovalca dva, in sicer podjetje Iskra za sistem Aquaspark, ki omogoča pridobivanje pitne vode brez dodanih kemikalij iz kateregakoli vodnega vira, drugi zmagovalec pa je bilo podjetje Kronoterm za toplotno črpalko Krono Multi S. »V Kronotermu smo že več kot 40 let navdušeni nad tehnologijo toplotnih črpalk, skoraj 30 let pa jih razvijamo tudi sami. Kot razvojnemu podjetju nam nagrada Okolju prijazen izdelek leta 2018 izredno veliko pomeni, saj potrjuje naše prizadevanje in naš trud, da pravilno vlagamo v razvoj novih rešitev. Nagrada pomeni tudi potrditev, da je tehnologija toplotnih črpalk prihodnost na različnih področjih, od hišnega segmenta do industrije in kmetijstva,« je povedala Suzana Guček iz podjetja Kronoterm.

»Želimo si, da bi bila do leta 2030 vsa plastika reciklirana.«

Tanja Bolte, Ministrstvo za okolje in prostor RS

»Tehnologija toplotnih črpalk je prihodnost na različnih področjih, od hišnega segmenta do industrije in kmetijstva.«

Suzana Guček iz podjetja Kronoterm.

Krono Multi S je rezultat sodelovanja s poslovnimi partnerji, saj Kronoterm kot razvojno podjetje omogoča svojim partnerjem, da sodelujejo v različnih fazah razvoja toplotnih črpalk. »Nagrajena toplotna črpalka je rezultat potrebe trga in našega znanja, ki je nagovorilo to potrebo. Sam razvoj je potekal več kot dve leti, na njem pa je sodelovalo preko 30 deležnikov,« je dodala Gučkova. Od drugih toplotnih črpalk se Krono Multi S razlikuje po tem, da lahko za delovanje uporabi dva vira brezplačne toplote – zrak ali zemljo, črpalka pa avtonomno izbira, kateri vir se uporabi glede na potrebe objekta, zunanjo temperaturo in temperaturo vira. »Je izjemno tiha, visoko učinkovita ter ima dolgo življenjsko dobo, za uporabnika pa je samo upravljanje izjemno preprosto, saj lahko kjerkoli in kadarkoli preveri delovanje toplotne črpalke preko naše prijazne aplikacije Cloud.Kronoterm,« je dodala Gučkova in poudarila, da so v Kronotermu zelo razvojno naravnani. »Naša nova rešitev, hibridna toplotna črpalka, bo podlaga za razvoj novih črpalk tipa zrak-voda, ki jih želimo predstaviti trgu v naslednjem letu. Ugotovitve in znanje, ki smo ga dobili z razvojem nagrajene Krono Multi S, bomo uporabili tudi na ostalih segmentih, kjer se uporablja tehnologija toplotnih črpalk. Vsekakor pa bomo izbrano napravo prijavili na razpis za Evropski izdelek leta 2020, kar nam kot zmagovalcu na nacionalni ravni ta nagrada omogoča,« je zaključila.

Boljši okoljski odtis in avtomatizirani procesi, ki večajo energetske učinkovitost

Okolju najbolj prijazno podjetje so letos Ljubljanske mlekarne, ki so od leta 2013 do 2017 uspele znižati količino porabljene elektrike na 1.000 litrov predelanega mleka za 6,3 odstotka, količino porabljene pare za 9,3 odstotka, količino porabljene vode za 0,5 odstotka in količino nastalih mešanih odpadkov za 46,7 odstotka. V zadnjih letih so v varovanje okolja vložili več kot dva milijona evrov. »Okoljske nagrade smo bili izjemno veseli, saj je to dodatna potrditev strokovne plati, da delamo v pravi smeri. V Ljubljanskih mlekarnah je učinkovito ravnanje v okoljem ena naših najpomembnejših dolgoročnih strateških usmeritev,« je povedala Renata Lovrak iz Ljubljanskih Mlekarn. »Rezultati, ki smo jih dosegli, niso prišli od danes na jutri, temveč je to dolgotrajno delo vseh zaposlenih v Ljubljanskih mlekarnah. Nagrado smo prejeli ravno v času, ko smo naša

dolgoletna neprekinjena prizadevanja združili pod krovno blagovno znamko družbene odgovornosti S posluhom za jutri in s tem potrdili, da tisto, kar govorimo, v praksi tudi izvajamo,« je razložila Lovrakova.

Projekt Neptunes za manj hrupa v bližini pristanišč

Za najboljše mednarodno okoljsko partnerstvo je bil izbran projekt Neptunes, katerega del je Luka Koper. »Nagrada je rezultat raznolikih aktivnosti, ki jih Luka Koper izvaja na okoljskem področju in naporov, ki jih vlaga v iskanje rešitev pri zmanjševanju vplivov hrupa. Ugotovili smo, da se s podobnimi težavami srečuje vse več pristanišč, ki se, tako kot koprsko, nahajajo v neposredni bližini mestnih jeder in naselij, zato verjamemo, da bo sodelovanje v združenju Neptunes zelo koristno,« je povedala Franka Cepak, okoljska menedžerka v Luki Koper. Koprsko pristanišče sicer nima industrije, se pa kljub temu v Luki Koper zavedajo, da pristaniška dejavnost neizbežno vpliva na okolje na druge načine. »Zaznane vplive zato spremljamo, merimo in ustrezno zmanjšujemo že pri izvoru. Naš pogled je tudi v okoljskem smislu zazrt v prihodnost, zato smo lani sprejeli Okoljsko strategijo do leta 2030, pri čemer smo prepoznali in opredelili največje izzive in priložnosti Luke Koper kot zelenega pristanišča. Eden večjih okoljskih izzivov je nedvomno hrup v smeri starega mestnega jedra Kopra. Pripravili smo program izboljšav za zmanjševanje ravni hrupa in verjamemo, da bo sodelovanje v projektu Neptunes omogočilo prenos znanja in praks, ki nam bodo pri tem pomagale. S skupnimi močmi si tudi obetamo uvedbo zakonodaje, ki bi to področje urejala, saj ga trenutno ne obravnava nobena evropska ali svetovna zakonodaja,« je dodala Cepakova. To pomeni, da pristanišča oziroma pristaniške uprave nimajo podlage in pristojnosti za ukrepanje v primeru hrupnih ladij.

V združenju Neptunes poleg Luke Koper sodelujejo še pristanišča Rotterdam, Amsterdam, Hamburg, Vancouver, Turku, Gothenburg, Kopenhagen, Cork, New South Wales, Stockholm in Kopenhagen. Pobudo za ustanovitev je lani oktobra dalo pristanišče Rotterdam na okoljski konferenci GreenPort Cruise & Congress v Amsterdamu, kjer so se udeleženci strinjali, da je težave s hrupom možno rešiti le z mednarodnim sodelovanjem ter prenosom znanja in dobrih praks. »S sodelujočimi pristanišči smo podpisali pogodbo o sodelovanju junija letos,« je povedala Cepakova. Kakšni pa so cilji za naprej? »Do sedaj smo članice pripravile popis stanja in hrupnih ladij, trenutno pa preučujemo zakonodajo v različnih državah (mejne vrednosti so namreč različne) in postopke prijave in obravnave pritožb. V prihodnje nameravamo določiti postopke merjenja hrupa ladij in na podlagi teh pripraviti lestvico, po kateri bi manj hrupne ladje plačevale nižje ladijske pristojbine v pristaniščih, kar bo tudi osnova za pritisk na Mednarodno pomorsko organizacijo (IMO), da se trenutna zakonodaja spremeni,« je zaključila. gg

V Ljubljanskih mlekarnah so v zadnjih letih v varovanje okolja vložili več kot dva milijona evrov.

Luka Koper si v sklopu projekta Neptunes prizadeva za uvedbo zakonodaje, ki bi urejala področje zmanjševanja ravni hrupa v bližini pristanišč.

Foto: Nina Spohar